

РЕЦЕНЗИЯ

на
дисертационен труд на тема:

„Хронологично развитие и специфика на видове строеве за контрабас и приложението им в изпълнителското изкуство“.

Национална музикална академия
„Проф.Панчо Владигеров“
Инструментален факултет
Катедра „Струнни инструменти“

Докторант: Христо Овчаров
Научен ръководител проф. д-р Петя Бъговска

Дисертационният труд е в обем от 114 страници. Състои се от увод, шест глави, приложение с примери, фотографии и таблици, библиография с 58 източника, 16 интернет страници, списък с концертни изяви, списък с публикации и транскрипции на музикални произведения направени от автора.

Разработката разглежда цялостно контрабаса в ролята му на солов, оркестров и ансамблов инструмент, който през двадесети и двадесет и първи век отговаря на високите професионални стандарти във всички музикални жанрове.

Проследявайки и изследвайки задълбочено обемната чуждоезикова литература, многопластово обхващаща историческите процеси на създаване и развитие на струнните инструменти, авторът споделя, че е срещнал редица противоречиви факти и твърдения, които са разгледани в различни етапи от труда, търсейки най-обективен и фактологически точен поглед над темата. С направените анализи и публикации, докторантът Христо Христов Овчаров цели да обогати представите за пътя на възникване и развитие на най-големият по размери струнно-лъков инструмент – контрабаса, по отношение на произход, конструкция, видове инструменти и строй, репертоар и изпълнители. Актуалността на темата може да бъде разгледана в два

аспекта - хронологичен преглед на възникване и развитие на контрабасовите инструменти и строеве, и контрабасовите строеве - развитие, тенденции и приложения в съвременното изпълнителското изкуство. Дефинирани са предметът и обектът на изследването, а именно контрабасът - като условно ниско-транспониращ инструмент - развитие на различните строеве, анализи и факти, цялостен процес, обхващащ видоизмененията на инструмента - форма, конструкция, струни и интервалово настройване, репертоар, както и приноса на композиторите и изпълнителите в избора им на различни инструменти. Като обект на изследването е определен развитието на контрабаса от възникването му и корелацията между контрабасовия строй и приложението му в музикалната практика в миналото и днес.

Бих отбелязал, че разбирането ми за обект и предмет на изследване в контекста на дисертационен труд би следвало да бъде разглеждането на личен педагогически, методически или изследователски проблем.

Целта на дисертационния труд е да представи исторически факти за възникване на инструмента - видове инструменти, както и различни системи за настройване на инструмента, базирани на документиранни данни и достоверни източници, хронология на различните строеве за контрабас в различните периоди, както и мястото им в съвременното изпълнителско изкуство - оркестър, камерна музика и соло.

Методология на изследването е базирана на изследване на конкретни сведения като трактати, речници, нотен материал, произведения на изобразителното изкуство, музикални инструменти, музикални записи и др. са разгледани промените в строя, видовете инструменти и терминологията свързана с наименованията им в различните периоди, които безспорно рефлексират върху цялостния процес на развитие на инструменталното изкуство – партитури, изпълнители и музикална литература.

По думите на автора, трудът се базира и на неговия личен опит като изпълнител и педагог.

Няма да се спирам подробно на съдържателната част от изложението, но ще направя няколко забележки, с които мисля, Христо Овчаров ще се съгласи.

- *на 25 стр. „Инструментална музика и инструменти в бароковия период” има поместена картина на Ян ван Бейлерт, които е ХОЛАНДЕЦ, а не датчанин, както докторантът е описал.
- *на 38 стр. "композиторите търсейки все по-богат набор от изразни средства оценяват ефекта на тридесет и три херцовия тон „до“ от контра октава”

Този тон според съвременния строй е 32.7 Hz, т.е. приемливо е да се каже 33, но има една подробност, че точно в този период строят е бил неуточнен, и за ла от първа октава е вариал между 392 и 460 Hz, т.е. точно цял тон по-ниско за първия строй и 77 цента по-високо за втория. Тук липсва конкретика и е рисковано да се определя височината на до-струна, без да се направят уговорките. Общоприетия понастоящем строй за барокова музика клони около 415 Hz. т.е.101,27¢ (т.е. полутона и 1,27 цента по-ниско). При това положение това до, за Христо Овчаров пише, е звучало 30,845 Hz. (Референция: редактор Стюърт Картър: Изпълнителски насоки касаещи музиката на 17. век. (Това е сборник от четива по темата на различни автори)

* стр. 71 – името Жан-Баптист Вийом, следна да се чете Жан-**Батист** (невярна транслитерация в дисертацията. “П”-то в случая не се чете).

Прави впечатление, че трудът изобилства с прекалено много фотографии и цитати, което свежда изследователската част до не повече от половината на обема на дисертационния труд. Фактологичния материал е преобладаващ над разсъжденията и защитата на приноси моменти. Аналитичните текстове са сведени само до изброяване на факти, но не и на обширни взаимовръзки. Бих препоръчал разширяване на материала, в посока разработване на исторически поглед към развитието на контрабасът като инструмент, включително и издаването му в самостоятелна методическа единица.

Въпреки изброените забележки, от изброените приноси моменти ще се съглася със следните приноси:

- Направен е обзор на епохи и исторически предпоставки за създаване на инструмента.
- Проследени са различни източници, факти и достоверни публикации относно струнните инструменти и тяхната диференциация по форма, конструкция и роля.
- Представено е цялостно изследване на процеса на възникване и развитието на басовите инструменти и строеве.
- Хронологично е проследено развитието на старинни инструменти и тяхното място в конкретната епоха.
- Направен е обстоен анализ на различните етапи на промени, както в конструкцията на инструмента и лъковите системи, така и в строевете.
- Систематизирани по периоди са всички контрабасови строеве, като детайлно са посочени наложилите се и останали в инструменталната практика днес.
- Темата, за завръщане на старинните, автентични инструменти е актуална в музикалното изпълнителство и днес – посочена е позиция на докторанта и са цитирани приложения в изпълнителската практика от различни музиканти.
- За първи път у нас са съпоставени нагледно различните строевете за контрабас в периодиката на развитие на инструментите.
- Трудът би бил полезен за изпълнители и музиканти, които искат да разширят познанията си, както в исторически план, обхващащ процеса за създаването и развитието на инструмента, така и в посока на изпълнителско изкуство, репертоар и школи.

Изключително съм впечатлен от направените транскрипции на музикални произведения. В този смисъл поздравявам Христо Овчаров за уменията му да работи с нотиращ музикален софтуер.

В заключение мога да споделя, че въпреки направените забележки и препоръки давам своята положителна оценка на дисертационния труд, и препоръчвам на уважаемото жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Христо Овчаров, с което му пожелавам бъдещи творчески и педагогически успехи.

29.04.2020г.

подпис:.....
(проф.д-р А. Георгиев)